

T.C.
KÜTAHYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

SABAH
OTURUMU

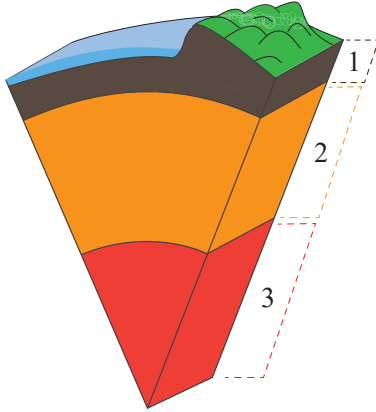
2024-2025 EĞİTİM VE ÖĞRETİM YILI
I. DÖNEM I. YAZILI SINAVI (İL GENELİ ORTAK)
COĞRAFYA
10. SINIF

Adı ve Soyadı :
Sınıfı / Şubesi : 10 /
Öğrenci Numarası :

ÖĞRENCİLERİN DİKKATİNE!

1. Bu soru kitapçığında 7 soru bulunmaktadır ve sınav süresi 40 dakikadır.
2. **Cevaplarınızı, cevap kağıdındaki alanlara yazınız.**
3. Sınav 100 (yüz) tam puan üzerinden değerlendirilecektir. 2, 4 ve 5. sorular 10 puan; 1 ve 7. sorular 15 puan; 3 ve 6. sorular 20 puan değerindedir.

Güneş'te meydana gelen patlamalar sonucunda Güneş'in çevresine yayılan elementler ve toz şeklindeki parçalar çarpışarak birleşmiş, Güneş sistemindeki gezegenler meydana gelmiştir. Oluşan gezegenlerden biri olan Dünya, böylece evrendeki yerini almıştır. Oluşumunun ilk döneminde çok yüksek sıcaklıkta olan Dünya zamanla soğumaya başlamış ve yüzeyi katılaşarak bir kabuğa dönüşmüştür.

Dünya'nın iç yapısını gösteren katmanlar sadeleştirilerek yukarıdaki görselde verilmiştir.

1. Görselde numaralanmış katmanların isimlerini yazınız.

Kayaçlar doğal ortamı yansıtan bir çeşit belge niteliğindedir. Yerkürenin milyarlarca yıllık jeolojik sürecinin izleri, kayaçlar üzerine âdeta işlenmiştir. Yeryüzündeki kayaçların farklı özellikte olması, onların farklı şekillerde meydana gelmesiyle ilgilidir.

2. Kayaç türlerinden başkalaşım (metamorfik) kayaçlarının nasıl oluştuğunu açıklayınız. (en fazla 20 kelimeyle)

Yer yuvarlağının ilk oluşumundan günümüze kadar meydana gelen önemli olayları içine alan zaman dilimlerine jeolojik zamanlar denir. Jeolojik zamanlar; İlk Zaman (Prekambriyen), Birinci Zaman (Paleozoyik), İkinci Zaman (Mezozoyik) ve Üçüncü Zaman (Senozoyik) şeklinde sınıflandırılır.

Farklı jeolojik zamanlarda meydana gelmiş olaylardan bazıları aşağıda verilmiştir.

- Taş kömürü yataklarının oluşması
- İstanbul ve Çanakkale Boğazlarının oluşması
- Dünya'yı çevreleyen atmosferin oluşumu
- Dinozorların yaşaması

3. Bu olayları geçmişten günümüze doğru sıralayınız.

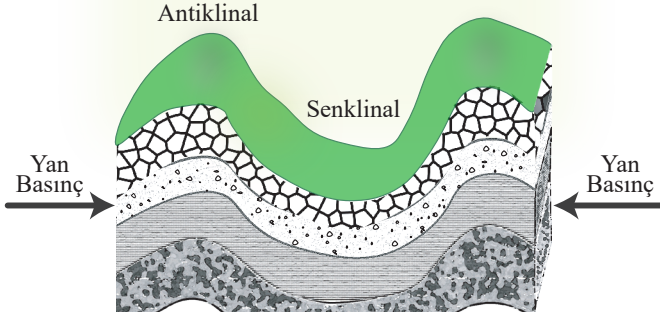
Arazisinin büyük kısmı Anadolu Levhası üzerinde yer alan Türkiye'de iç kuvvetlerin tamamının etkisi görülmektedir. Çeşitli jeolojik zamanlara ait oluşum alanlarının görüldüğü Türkiye arazisi, genel görünümünü 3. Jeolojik Zaman'da almış ve bugünkü görünümüne ulaşmıştır.

4. Türkiye'nin genç oluşumlu bir arazi yapısına sahip olduğunu kanıtlayan özelliklerden ikisini yazınız.

Arka sayfaya geçiniz. →

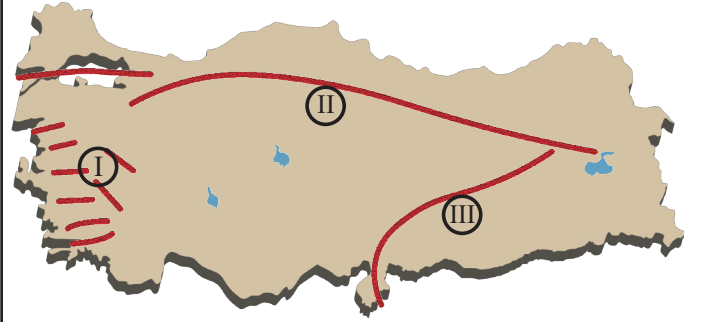

Orojenik hareketler sonucu oluşan yapının görseli aşağıda verilmiştir.

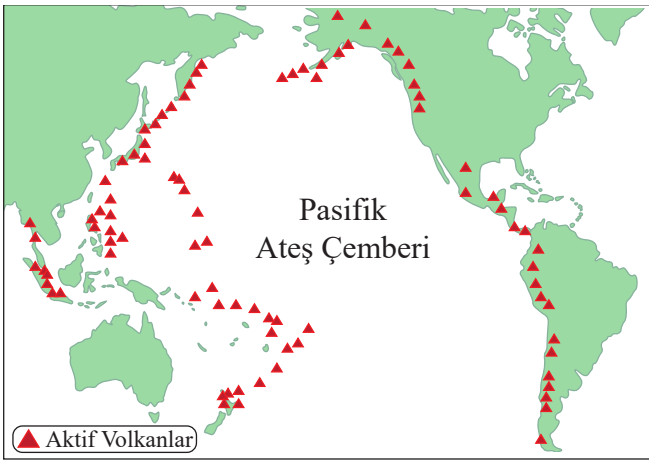
5. Görselde verilen dağ oluşumunu açıklayınız.
(en fazla 20 kelimeyle)

Aşağıda Türkiye Fay Hatları Haritası verilmiştir.

7. Haritada numaralanmış fay hatlarının isimlerini yazınız.

Pasifik Ateş Çemberi'nin aktif volkan haritası aşağıda verilmiştir. Haritada aktif volkanlar üçgenle işaretlenmiştir. Yeryüzünde en aktif volkanlar Pasifik Ateş Çemberi'nde yoğunlaşmıştır.

6. Yeryüzünde aktif volkanik faaliyetlerin belli alanlarda yoğunlaşmasının iki nedenini yazınız.

Sınavınız bitmiştir. Cevaplarınızı kontrol ediniz.

1.SORU DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Tam Doğru Yanıt (15 Puan)	Dünya'nın iç yapısına ait isimlerini; 1-Litosfer/Taş Küre/Yer Kabuğu/Yeryüzü, 2-Manto/Magma 3-Çekirdek(Nife - Barisfer) şeklindeki yanıtlar Tam Doğru Yanıt kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hataları görmezden gelinir.
Örnek Yanıtlar	1-Yeryüzü 2-Magma 3-Çekirdek
Kısmî Doğru Yanıt-1 (10 Puan)	Yeryüzü katmanlarından herhangi ikisini içeren yanıtlar Kısmî Doğru Yanıt-1 kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hataları görmezden gelinir.
Örnek Yanıtlar	1- 2-Magma 3-Çekirdek
Kısmî Doğru Yanıt-2 (5 Puan)	Yeryüzü katmanlarından herhangi birini içeren yanıtlar Kısmî Doğru Yanıt-2 kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hataları görmezden gelinir.
Örnek Yanıtlar	1- 2-Magma 3-
Yanlış Yanıt (0 Puan)	Katmanların isimlerinin yanlış sıraya yazılması ve ilgisiz yanıtlar Yanlış Yanıt kabul edilir.
Örnek Yanıtlar	1-Atmosfer 2-Yeryüzü
Boş Yanıt	Yanıt bölümü tümüyle boş bırakılmıştır.

2.SORU DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Tam Doğru Yanıt (10 Puan)	Kayaçların yüksek sıcaklık ve/veya yüksek basınca maruz kalması sonucu kimyasal değişimle oluştuğunu açıklayan tüm ifadeler Tam Doğru Yanıt kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hataları ya da kısaltmalar görmezden gelinir.
Örnek Yanıtlar	Başkalaşım kayaçlar, yüksek basınç ve/veya yüksek sıcaklığa maruz kalan kayaçların kimyasal olarak değişmesi sonucu oluşur.
Kısmî Doğru Yanıt-1 (5 Puan)	Yüksek basınç, yüksek sıcaklık veya kimyasal değişim öğelerinden sadece birinden bahseden ancak aralarındaki ilişkiyi açıklamayan ifadeler Kısmî Doğru Yanıt-1 kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hataları ya da kısaltmalar görmezden gelinir.
Örnek Yanıtlar	<ul style="list-style-type: none">• Taşların değişime uğramasıdır.• Bir kayacın başka bir kayaca dönüşmesidir.• Yüksek sıcaklık
Yanlış Yanıt (0 Puan)	Yüksek basınç, yüksek sıcaklık veya kimyasal değişim öğelerinden ve aralarındaki ilişkiden bahsetmeyen ve ilgisiz yanıtlar Yanlış Yanıt kabul edilir.
Örnek Yanıtlar	<ul style="list-style-type: none">• Birikim ortamlarında oluşan kayaçlardır.• Lavların soğuması ile oluşur.
Boş Yanıt	Yanıt bölümü tümüyle boş bırakılmıştır.

3.SORU DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Tam Doğru Yanıt (20 Puan)	Verilen olayları geçmişten günümüze doğru tam ve doğru şekilde sıralayan yanıtlar Tam Doğru Yanıt kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hataları ya da kısaltmalar görmezden gelinir.
Örnek Yanıtlar	I. Dünya'yı çevreleyen atmosferin oluşumu II. Taş kömürü yataklarının oluşması III. Dinozorların yaşaması IV. İstanbul ve Çanakkale Boğazlarının oluşması
Kısmî Doğru Yanıt-1 (15 Puan)	Verilen olaylardan herhangi üç tanesini geçmişten günümüze doğru tam ve doğru sıra ile veren yanıtlar Kısmî Doğru Yanıt-1 kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hataları ya da kısaltmalar görmezden gelinir.
Örnek Yanıtlar	I. Dünya'yı çevreleyen atmosferin oluşumu II. Taş kömürü yataklarının oluşması III. IV. İstanbul ve Çanakkale Boğazlarının oluşması
Kısmî Doğru Yanıt-2 (10 Puan)	Verilen olaylardan herhangi iki tanesini geçmişten günümüze doğru tam ve doğru sıra ile veren yanıtlar Kısmî Doğru Yanıt-2 kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hataları ya da kısaltmalar görmezden gelinir.
Örnek Yanıtlar	I. Dünya'yı çevreleyen atmosferin oluşumu II. Dinozorların yaşaması III. Taş kömürü yataklarının oluşması IV. İstanbul ve Çanakkale Boğazlarının oluşması
Kısmî Doğru Yanıt-3 (5 Puan)	Verilen olaylardan herhangi bir tanesini geçmişten günümüze doğru tam ve doğru sıra ile veren yanıtlar Kısmî Doğru Yanıt-3 kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hataları ya da kısaltmalar görmezden gelinir.
Örnek Yanıtlar	I. II. Dinozorların yaşaması III. Dünya'yı çevreleyen atmosferin oluşumu IV. İstanbul ve Çanakkale Boğazlarının oluşması
Yanlış Yanıt (0 Puan)	Olayları geçmişten günümüze doğru sıralamayan veya olayların yerine jeolojik zamanların isimleri olan ilgisiz yanıtlar Yanlış Yanıt kabul edilir.
Örnek Yanıtlar	I. Prekambriyen II. Paleozoyik III. Mezozoyik IV. Senozoyik
Boş Yanıt	Yanıt bölümü tümüyle boş bırakılmıştır.

4.SORU DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Tam Doğru Yanıt (10 Puan)	Türkiye arazisinin genç oluşumlu bir yapıya sahip olduğuna kanıt oluşturacak aktif fay hatları, deprem sıklığı, yeryüzünün yüksek, eğimli ve engebeli olması vb. gibi anlamlara gelen iki özellik yazıldığında Tam Doğru Yanıt kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hataları görmezden gelinir.
Örnek Yanıtlar	<ul style="list-style-type: none">• Aktif fay hatlarının varlığı• Depremlerin sıklıkla yaşanması• Yeryüzünün eğimli ve engebeli oluşu• Yakın zamanlı volkanik arazilerin varlığı• Sıcak su (termal su) kaynaklarının yaygınlığı• Kuvvetli jeolojik erozyonun görülmesi• Zengin linyit yataklarının varlığı
Kısmî Doğru Yanıt-1 (5 Puan)	Türkiye arazisinin genç oluşumu bir yapıya sahip olduğuna kanıt oluşturacak aktif fay hatları, deprem sıklığı, yeryüzünün yüksek, eğimli ve engebeli olması vb. gibi anlamlara gelen bir özellik Kısmî Doğru Yanıt-1 kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hataları görmezden gelinir.
Örnek Yanıtlar	<ul style="list-style-type: none">• Depremlerin sıklıkla yaşanması
Yanlış Yanıt (0 Puan)	Türkiye arazisinin genç oluşumu bir yapıya sahip olduğuna kanıt oluşturacak hiçbir özellikten bahsetmeyen, ilgisiz ve Senozoyik zaman öncesi olaylara değinen ilgisiz tüm yanıtlar Yanlış Yanıt kabul edilir.
Örnek Yanıtlar	<ul style="list-style-type: none">• Kömür yataklarının varlığı• Taş kömürü yataklarının varlığı• Masif arazilerin varlığı
Boş Yanıt	Yanıt bölümü tümüyle boş bırakılmıştır.

5.SORU DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Tam Doğru Yanıt (10 Puan)	Levha hareketleri ile kıvrımlı yapı <u>ilişkisini vurgulayan ifadeler</u> Tam Doğru Yanıt kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hataları görmezden gelinir.
Örnek Yanıtlar	<ul style="list-style-type: none">• Çarpışan levha sınırlarında esnek yapıya sahip tabakaların sıkışması sonucu oluşur.• Levha sınırlarında sert olmayan malzemelerin kıvrılmasıyla oluşur.• Kıtaların çarpışmasıyla çökellerin kıvrılıp yükselmesi sonucu oluşur.
Kısmî Doğru Yanıt-1 (5 Puan)	Levha hareketleri veya sıkışma mekanizmasından bahseden fakat aralarındaki ilişkiden bahsetmeyen ifadeler Kısmî Doğru Yanıt-1 kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hataları görmezden gelinir.
Örnek Yanıtlar	<ul style="list-style-type: none">• Kıvrılma ile oluşmuş dağlardır-yer şekilleridir.• Tortul tabakalar kıvrılmıştır.• Levha hareketleri ile oluşmuştur.• Esnek yapıda olduğu için kıvrılmıştır.
Yanlış Yanıt (0 Puan)	Levha hareketleri ile kıvrımlı yapı ilişkisi dışındaki ilişkileri vurgulayan, farklı sonuçlara varan ve ilgisiz yanıtlar Yanlış Yanıt kabul edilir.
Örnek Yanıtlar	<ul style="list-style-type: none">• Kırılarak oluşmuştur.• Levhalar ayrılmıştır, uzaklaşmıştır.• Dağlar oluşmuştur.
Boş Yanıt	Yanıt bölümü tümüyle boş bırakılmıştır.

6.SORU DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Tam Doğru Yanıt (20 Puan)	Volkanik faaliyetlerin oluşmasını sağlayan nedenlerden iki tanesini içeren veya iki nedeni bir cümleyle ifade eden yanıtlar Tam Doğru Yanıt kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hataları görmezden gelinir.
Örnek Yanıtlar	Örnek Yanıt - 1 • Yer kabuğunun ince olduğu alanlardır. • Yer kabuğunun hareketli olduğu alanlardır. Örnek Yanıt - 2 • Yerkabuğunun ince ve hareketli olduğu alanlardır.
Kısmî Doğru Yanıt-1 (10 Puan)	Volkanik faaliyetlerin oluşmasını sağlayan nedenlerden bir tanesini içeren yanıtlar Kısmî Doğru Yanıt-1 kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hataları görmezden gelinir.
Örnek Yanıtlar	• Yer kabuğunun ince olduğu alanlardır.
Yanlış Yanıt (0 Puan)	Volkanik faaliyetlerin oluşmasını sağlayan nedenlerle ilgisiz yanıtlar Yanlış Yanıt kabul edilir.
Örnek Yanıtlar	• Eski, yaşlı, masif alanlardır. • Kıta kenarlarıdır. • Okyanus kıyısıdır.
Boş Yanıt	Yanıt bölümü tümüyle boş bırakılmıştır.

7.SORU DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Tam Doğru Yanıt (15 Puan)	Fay hatlarının isimlerini veya kısaltmalarını yazan yanıtlar Tam Doğru Yanıt kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hataları ve eksik kelimeler görmezden gelinir.
Örnek Yanıtlar	1-BAF 2-KAF 3-Doğu Anadolu Fay Hattı (Güney Doğu Anadolu Fay Hattı)
Kısmî Doğru Yanıt-1 (10 Puan)	Fay hatlarından iki tanesinin ismini veya kısaltmasını yazan yanıtlar Kısmî Doğru Yanıt-1 kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hataları ve eksik kelimeler görmezden gelinir.
Örnek Yanıtlar	1-BAF 2-Kuzey Anadolu Fay Hattı / Kuzey Fay Hattı 3-
Kısmî Doğru Yanıt-2 (5 Puan)	Fay hatlarından bir tanesinin ismini veya kısaltmasını yazan yanıtlar Kısmî Doğru Yanıt-2 kabul edilir. Anlamı bozmayan yazım hataları ve eksik kelimeler görmezden gelinir.
Örnek Yanıtlar	1- 2- 3-DAF
Yanlış Yanıt (0 Puan)	Fay hatlarından hiçbirinin ismini veya kısaltmasını yazmayan ilgisiz yanıtlar Yanlış Yanıt kabul edilir.
Örnek Yanıtlar	1-Güney Fay Hattı 2-Karadeniz Fay Hattı 3-Ege Fay Hattı
Boş Yanıt	Yanıt bölümü tümüyle boş bırakılmıştır.